

36. DE MEESTER IS ZOT

Complement	
------------	--

Doel	de leerlingen. kunnen in niet te moeilijke enkelvoudige en samengestelde zinnen het <i>complement</i> vinden; ze ontdekken de directe link tussen onderwerp en complement en de manier waarop die link wordt gelegd.
-------------	--

Vaardigheden	lezen - schrijven
---------------------	-------------------

Het zal wellicht nog vreemd aanvoelen het ‘voormalige’ *gezegde* nu complement te noemen. Toch verschilt dat complement in geen enkel opzicht van het vroegere *gezegde*. Enkel de benaming is dus veranderd. We wijzen er nogmaals dat in NEEJANDERTAAL (net zoals in de nieuwe leerplannen) de term *gezegde* wel wordt gebruikt in de zin van *alles wat over het onderwerp gezegd wordt* (cf. hoofdstuk 17. **Wsje wsje wsje**).

Stap 1

In deze stap ervaren de leerlingen. dat het complement een noodzakelijke aanvulling is bij het onderwerp.

Aanbodfase

1. natuurlijk kunt u zelf nog andere - actuelere - krantenkoppen bij elkaar sprokkelen. Ook reclame heeft hier wat te bieden. Die opdracht bestaat ook als humoristisch spelelement in een spelprogramma op tv; het gaat er daarbij om juist in te vullen (test uw kennis van de actualiteit) of, als men het antwoord niet kent, zo grappig mogelijk. Een idee voor als u eens vijf minuten over hebt?

Zoekfase

2-4. Analyse van de krantenkoppen en wat de leerlingen hebben ingevuld. Aspecten die naar voren komen zijn: volledigheid van de boodschap, de noodzakelijke band tussen onderwerp en complement, het koppelwerkwoord.

Werkvormen: 1, 3 groepswerk - 2 en 4 klassikale bespreking

Samengevat:

We besluiten hier enkel dat het complement een aanvulling is bij het onderwerp. Verdere conclusies van de leerlingen kunt u voorstellen als hypothesen die in de volgende stappen op bevestiging wachten.

Stap 2

Het doel van deze stap is dat de leerlingen, tot de conclusie komen dat een onderwerp en een gezegde een werkwoord nodig hebben om met elkaar verbonden te worden.

Aanbodfase

1-3.

Zoekfase

4-5. U kunt in de loop van deze opdrachten (of zelfs vroeger al) vragen waarom het werkwoord ontbreekt of kan ontbreken (het gaat om krantenkoppen). Laat leerlingen er de volgende les zelf meebrengen. Vergelijk vervolgens met een krantenkop als *Australische soldaten ontdekken massagraf*. Zonder werkwoord (*Australische soldaten massagraf*) ontstaat onduidelijkheid: of de soldaten hebben zo'n graf ontdekt, of ze lagen er zelf in, of ze hebben een eerder ontdekt graf dichtgegooid enz. Is de kop *Anderlecht winnaar van het weekeinde* even onduidelijk? Waarom niet? Alles hangt af van de functie van het werkwoord: ontdekken is in de eerste plaats betekenisdrager en op die manier onmisbaar. Een koppel- of hulpwerkwoord kan gemist worden omdat het slechts in tweede instantie betekenisdrager wordt (b.v. zijn vs. schijnen). Als de leerlingen tot die bevindingen komen, is het leerproces al voor een groot deel geslaagd.

Stap 3

Hier wordt verder ingegaan op het inhoudelijke verschil tussen de koppelwerkwoorden.

Aanbodfase

1.

Zoekfase

2-4. Net zoals bij hulpwerkwoorden blijkt dat het niet eender is welk werkwoord men kiest. De betekenis van de boodschap wordt er altijd door beïnvloed. *Linda is vandaag wereldkampioen zeuren* betekent iets anders als *Linda lijkt vandaag wereldkampioen zeuren* of het nonsensicale *Linda fietst vandaag wereldkampioen zeuren*.

Samengevat:

De theorie van het complement wordt hier aangevuld met de noodzaak van de koppelwerkwoorden in zinnen met een complement.

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.

Oefening

Hier wordt nogmaals duidelijk koppelwerkwoorden op zich niets zeggen over het onderwerp.

Het complement is een noodzakelijke aanvulling.